

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XV/91/2019
Rady Gminy Lutocin
z dnia 30 grudnia 2019r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE LUTOCIN
na rok 2020**

ROZDZIAŁ I

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest programem uchwalanym przez Radę Gminy. Program ten jest skorelowany z Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii i stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lutocin na lata 2016-2025.

Problemy alkoholowe w Polsce mają szczególnych charakter i wyróżniają się na tle innych problemów społecznych i są z nimi niejednokrotnie powiązane. Specyfika problemów alkoholowych polega na tym, że niosą ze sobą wiele szkód np. społecznych (zaburzenie życia rodzinnego, nietrzeźwość w miejscach publicznych, wypadki drogowe, przestępczość), czy też zdrowotnych i urazów związanych jest z nadużywaniem alkoholu¹. Silnie związana z nadużywaniem alkoholu jest przemoc w rodzinie, a długotrwałe picie alkoholu doprowadza do znaczących problemów w pracy, rodzinie, bezrobocia czy też do ciężkich chorób – nie tylko u osób uzależnionych, ale też pijących szkodliwie czy ryzykownie, a także ich bliskich, osób współuzależnionych narażonych na ciągły stres życia z osobą nadużywającą alkoholu. Osoby współuzależnione często koncentrują swoje życie na osobie pijącej i jej problemach. Żyjąc w stałym, długim napięciu i niepewności, same zaczynają chorować na tzw. choroby psychosomatyczne, a także cierpią na zaburzenia psychiki, popadając w stany lękowe czy depresyjne. Osoby te nie potrafią znaleźć czasu na rozwój osobisty, ich życie rodzinne jest zaburzone, nie są w stanie przekazać pozytywnych wzorców. Dzieci, które wychowują się w rodzinach z problemem alkoholowym mają niejednokrotnie zaburzony system wartości, bywają agresywne bądź nadmiernie wycofane. Jak widać – jednostkowy problem alkoholowy ma rażąco duży zasięg.

Rozmiary szkód spowodowanych przez problemy uzależnień oraz ponoszone z ich powodu koszty społeczne, zdrowotne i ekonomiczne są ogromne. Należą do nich:

- szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków między 15-21 rokiem życia spowodowane alkoholem - wypadki komunikacyjne, konflikty z prawem, zachowania agresywne, większe ryzyko bycia ofiarą przestępstwa, przedwczesną inicjację seksualną, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką, sięganie po inne substancje psychoaktywne, zaburzenia okresu dojrzewania;
- szkody zdrowotne i społeczne spowodowane alkoholem wśród osób dorosłych - wyższe ryzyko bezrobocia, obniżenie statusu ekonomicznego, destrukcja życia rodzinnego, choroby poalkoholowe, przedwczesne zgony, zaburzenia życia rodzinnego, przemoc;
- koszty ekonomiczne nadużywania alkoholu to wydatki budżetu państwa (wydatki na służbę zdrowia i opiekę społeczną, straż pożarną, policję, służby ochrony środowiska itd.), instytucji ubezpieczeniowych, społecznych i charytatywnych, które usuwają lub w istotny sposób zmniejszają ekonomiczne skutki związane z alkoholem, straty w spodziewanych dochodach budżetu państwa, a także straty firm, korporacji, organizacji gospodarczych oraz gospodarstw domowych (rodzin), a przede wszystkim straty zdrowotne (w tym koszty leczenia i profilaktyki), a także koszty zapobiegania skutkom problemów społecznych, które wywołane są przez alkohol.

Odpowiednio kształtowana polityka społeczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom może przyczynić się do znacznego zmniejszenia skutków społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych wśród mieszkańców gminy. Narzędziem realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień jest opracowywany przez samorząd gminy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawą merytoryczną do sformułowania Programu na rok 2020 stanowią wskaźniki zawarte w Mapie Problemów Alkoholowych wykonanej w roku 2015 Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz planowania kolejnych zadań. Analiza danych z rozpatrywanego obszaru społecznego pozwoliła na opracowanie Programu adekwatnego do potrzeb Gminy Lutocin na rok 2020.

Głównym celem Programu RPA jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Lutocin. Jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji systemowych działań kształtujących politykę alkoholową na terenie Gminy. Jego głównymi cechami jest praktyczność, użyteczność i skuteczność w działaniach oraz prostota realizacji.

Podstawę prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 stanowią:

- a) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. z późn. zm.
- b) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.)
- c) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.)
- d) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.)
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r. poz. 730 z późn. zm.);
- f) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.)
- g) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 447 z późn. zm.);
- h) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 730 z późn. zm.);
- i) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020
- j) Uchwały Rady Gminy Lutocin w sprawie:
 - zasad usytuowania na terenie Gminy Lutocin miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Lutocin,
 - Zarządzenie Wójta Gminy Lutocin w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- k) Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- l) Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 określony Ustawą z dn. 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2019r, poz. 2371 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz.U. 2016, poz. 1492)

Sformułowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma na celu tworzenie spójnego systemu działań: profilaktycznych i interwencyjno-naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Według przeprowadzonej w gminie w roku 2015 diagnozy problemów alkoholowych alkoholizm rozumiany jako proces nadmiernego spożywania alkoholu ma szeroki wymiar społeczny, z uwagi na pośrednie oddziaływania nałogu na wszystkie osoby z otoczenia osoby uzależnionej.

Zdiagnozowane problemy alkoholowe to przede wszystkim:

- duża dostępność fizyczna i ekonomiczna alkoholu,
- szkody zdrowotne u osób uzależnionych,
- zaburzenia życia rodzinnego związane z problemem alkoholowym.

Rozwiązania problemów alkoholowych nie ułatwiają postawy mieszkańców wobec spożywania alkoholu i stosunkowo szeroki jest poziom tolerancji dla zachowań osób pijących.

Stałym problemem jest również utrzymujący się opór osób uwikłanych w problemy alkoholowe przed podejmowaniem kontaktów z ośrodkami terapeutycznymi, celem podejmowania terapii od uzależnienia. Pozytywnym sygnałem jest zwiększona świadomość o szkodliwości picia u młodzieży.

W działaniach społecznych zasadne jest więc utrzymanie priorytetowej roli w profilaktyce, uczenia odpowiedzialności i świadomego spożywania używek. Działania profilaktyczne mają więc zapobiegać powstawaniu problemów alkoholowych mieszczących się w kategorii problemów społecznych, obok odczuwanego braku form spędzania czasu wolnego, wzrostu poziomu zachowań agresywnych młodzieży oraz używania przez nich różnorodnych substancji psychoaktywnych.

Analiza posiadanych danych wskazuje, że zadania przewidziane do realizacji na rok 2020 są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Są działaniami długofalowymi i wielostronnymi. Zdobyte doświadczenia podczas realizacji tych zadań pozwalają na pełniejsze obejmowanie zasięgiem działań tych środowisk, które są najbardziej podatne na występowanie zagrożeń i problemów patologii społecznej.

Według założeń Programu adresatami działań są wszyscy mieszkańcy Gminy Lutocin, a szczególnie dzieci i młodzież. Charakter poszczególnych działań uzależniony jest od potrzeb grup odbiorców, do których są kierowane.

Parterami w realizacji Programu są:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutocinie,
- b) Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lutocinie,
- c) Jednostki oświatowe prowadzone przez Gminę Lutocin,
- d) Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla osób i rodzin z problemem alkoholowym,
- e) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie,
- f) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żurominie,
- g) Zakłady Opieki Zdrowotnej w Lutocinie i Żurominie,
- h) Komenda Powiatowa Policji w Żurominie,
- i) Sąd Rejonowy w Mławie,
- j) Prokuratura Rejonowa w Mławie III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- k) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- l) Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

ROZDZIAŁ II

Przyjęty główny cel Programu warunkuje formułowanie poszczególnych celów szczegółowych i ich konkretnych zadań. W szczególności będą obejmowały:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem:

- a) prowadzenie i finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i Współuzależnionych, rodzin w stanach kryzysu, w związku z przemocą i innymi zaburzeniami np. opiekuńczo - wychowawczymi,
- b) działalność informacyjna skierowana do społeczności lokalnej dot. możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej na terenie Gminy Lutocin dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych (leki, dopalacze, narkotyki).
- c) w szczególnych przypadkach oraz wg wskazań lekarza dofinansowanie procesu farmakoterapii oraz dojazdów,

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym szczególnie ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w których występują problemy alkoholowe,
- b) dofinansowanie wypoczynku letniego / obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych dysfunkcjami oraz przemocą,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- a) organizowanie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym, z wykorzystaniem różnych form kultury:
 - wycieczek i imprez szkolnych związanych ze zdrowym stylem życia,
 - spektakli teatralnych, konkursów i innych,
- b) finansowanie spektakli, warsztatów i koncertów z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej dla dzieci i młodzieży,
- c) wsparcie finansowe szkolnych programów profilaktycznych realizowanych na terenie szkół, w tym festynów (nagrody za udział w konkursach, bilety wstępu, koszty autokaru i inne wydatki związane z realizacją programu),
- d) zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki alkoholowej oraz przemocy w rodzinie,
- e) dofinansowanie lokalnych imprez profilaktycznych,
- f) działania informacyjno-edukacyjne na rzecz trzeźwości na drogach.

4. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów społecznych.

- a) współpraca i doposażenie placówek leczenia odwykowego od alkoholu m.in. Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Gostyninie, Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Żurominie w podstawowe meble, sprzęt, materiały edukacyjne dla pacjentów i terapeutów oraz inne,
- b) udzielanie informacji i pomocy osobom dotkniętym chorobą alkoholową poprzez udział ich w środowiskach abstynenckich (Ruch AA, Grupa Wsparcia)

5. Przeprowadzanie dowodów z oględzin lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz opiniowanie wniosków o wydawanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych podmiotom gospodarczym Gminy Lutocin, zgodnych z uchwałami Rady Gminy Lutocin z dnia 28.06.2018r.
6. Podejmowanie działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia odwykowego.
 - a) opłaty sądowe i koszty sporządzania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia,
7. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z art.4¹ pkt.5 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Narkotykowych.
 - 1) Ustala się następujące wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutocinie:
 - a) **Przewodniczący Komisji RPA - 12%** minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r., za każde posiedzenie Komisji,
 - b) **Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych - 12%** minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r., za każde posiedzenie Komisji,
 - c) **pozostałych członków Komisji - 10%** minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2020r. za każde posiedzenie Komisji RPA.
 - 2) Podstawę do wypłaty wynagrodzeń członkom Komisji RPA stanowi każdorazowo sporządzona lista obecności z posiedzenia Komisji podpisana przez Pełnomocnika Wójta / Przewodniczącego Komisji.
 - 3) Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia, podróże służbowe związane z pełnioną funkcją (delegacje członków Komisji RPA) oraz wydatki bieżące (zakup artykułów papierniczych, w tym do sprzętu drukarskiego, spożywczych) pokrywane są ze środków przeznaczonych na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

8. Źródła finansowania Programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 realizowany będzie w ramach budżetu Gminy Lutocin. Środki te stanowią będą dochody z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Koszt planu wydatków, zgodnie z programem zadaniowym wyniesie **54.000zł.**

Został on określony przy poszczególnych zadaniach Programów wykazanych w Kosztorysach i harmonogramach realizacji zadań GKRPA na rok 2020.

Zrealizowane działania w ramach Programów są przedstawiane w sprawozdaniach i przekazywane do tut. Działu księgowego oraz PARPY.

PEŁNOMOCNIK
WÓJTA GMINY
ds. Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
Anna Ewa Gołębiowska